

Projektnamn: Värmländska företag satsar på energi, klimat och miljö

Programområde: Norra Mellansverige

Ärende ID: 20200568

Sammanfattande beskrivning

Länsstyrelsen har bedrivit stöd till värmländska företag sedan 80-talet och utgör alltjämt en viktig del av den regionala tillväxtpolitiken. Länsstyrelsen har fått ett ökat antal stödformer och hanterar nu alla stöd inom stödområde A och B där kapitalbehovet i samband med investeringen är upp till 25 mkr.

Länets stödområden kännetecknas av en minskning i sysselsättningen, minskad befolkning, lågt bostadsbyggande, hög arbetslöshet, höga sjuktal etc, även om det finns undantag. Bakom utvecklingen ligger framförallt en långvarig strukturomvandling i näringslivet. Omvandling har skett framförallt i industrin och jord-, och skogsbruk. Omvandlingen motverkades tidigare av en uppgång för offentlig sektor, men eftersom den tillväxten har avstannat så ökar istället intresset för privata tjänster som betyder alltmer för den samlade ekonomin.

Satsningar på miljö och klimat förekommer även i andra program. Länsstyrelsen kommer tillsammans med Naturvårdsverket att få i uppdrag att genomföra Lokala klimatprogram under en tre-årsperiod. Insatserna riktar sig till företag och organisationer och omfattar 600 mkr per år i hela landet.

Länsstyrelsen har ingen erfarenhet av att arbeta med projekt med energi-, klimat- och miljöinriktning inom företagsstödet. Därför ses detta som ett försöksprojekt och för att dra erfarenheter av sådana insatser.

Projektets mål är att insatsen medverkar till att små och medelstora företag investerar i energieffektiva åtgärder för att utveckla klimatsmarta produkter och tjänster.

Syftet med de regionala företagsstöden är att främja hållbar tillväxt i stödföretagen och därmed en hållbar tillväxt i regionen. Stöden fyller en viktig funktion i områden där marknaden inte fungerar tillfredställande eller som viss kompensation för kostnadsnackdelar i områden med mer permanenta nackdelar som exempelvis långa avstånd.

Det övergripande målet är att fler företag investerar klimatsmart och att dessa investeringar ger större konkurrenskraft på kort och lång sikt. Vi bedömer att uppmärksamhet och medvetenhet kring jämställdhet och integration är faktorer som förstärker företagens konkurrenskraft och inte minst den inre arbetsmiljön.

Målsättningen är att energianvändningen ska minska med 25 % i delprojekten. Andra miljöeffekter får beskrivas kvalitativt i enskilda projekt och kan troligen inte mätas i siffror.

I urvalet av inkomna ansökningar bedömer Länsstyrelsen:

- Affärsmässigheten i företagets verksamhet och hur investeringen påverkar företagets utvecklingsmöjligheter och i synnerhet har möjlighet att uppnå en hållbar tillväxt.
- Sökandens kapacitet att genomföra projektet och framtida verksamhet. I den vågskålen ligger även ägarnas tidigare erfarenheter och kunskaper för att bedriva verksamheten och deras resurser för att i framtiden ha möjlighet att utveckla verksamheten ytterligare.
- Platsens förutsättningar att bedriva aktuell verksamhet.
- Marknaden för företagets produkter och tjänster, är de växande eller krympande?
- Var finns kunderna; lokalt eller regionalt. Vilka krav ställer det på hur produkter och tjänster förmedlas och vilka krav ställs på marknadsinsatser?
- Hur ser konkurrenssituationen ut med avseende på vilka effekter ett stöd skulle få för andra företag lokalt/regionalt?
- Hur ser företagets verksamhet ut med avseende på arbetsmiljö, sociala förhållanden, miljöaspekter på verksamheten etc?
- Vilka anställningsförhållanden råder på arbetsplatsen?
- Vilka sysselsättningseffekter kan förväntas av åtgärden?
- Vilken betydelse har investeringen för företaget och för det övriga näringslivet?
- Är investeringen innovativ eller annars av stor betydelse för samhället i stort?
- Har företaget de nödvändiga tillstånd som behövs för verksamheten?
- Hur ser andra finansiärer på aktuell investering? Går det att få full finansiering?
- Finns nödvändiga krediter för att klara likviditeten under projekttiden?
- Och slutligen bedömningen av om Länsstyrelsens stöd behövs för att genomföra insatsen inom tidsramen?

Bakgrund och omvärld

Bakgrund

Länsstyrelsen har bedrivit stöd till värmäländska företag sedan 80-talet och utgör alltså en viktig del av den regionala tillväxtpolitiken. Länsstyrelsen har sedan maj 2015 fått ett antal nya företagsstöd att hantera samtidigt som det har genomförts regelförenklingar och en del administrativa ändringar. Länsstyrelsen har därmed fått ett ökat antal stödformer och hanterar nu alla stöd inom stödområde A och B där kapitalbehovet i samband med investeringen är upp till 25 mkr.

Länets stödområden kännetecknas av en minskning i sysselsättningen, minskad befolkning, lågt bostadsbyggande, hög arbetslöshet, höga sjuktal etc, även om det finns undantag. Bakom utvecklingen ligger framförallt en långvarig strukturomvandling i näringslivet. Omvandling har skett framförallt i industrin och jord-, och skogsbruk. Omvandlingen motverkades tidigare av en uppgång för offentlig sektor, men eftersom den tillväxten har avstannat så ökar istället intresset för privata tjänster som betyder alltmer för den samlade ekonomin. Men även här sker en stor omvandling. Vissa kommuner kan dra nytta av

en tillväxt för handel. I övrigt är tillväxten i privata tjänster ojämn utanför de större städerna och stadsregionerna. Turismen har fått större betydelse men tillväxten sker ganska ojämnt i länet. Mycket intresse riktas fortsatt mot industrin. Särskilt industri med stor andel egna produkter, stor personalkompetens, egen utveckling har goda framtidsutsikter.

Länsstyrelsen Dalarna, Gävleborg och Värmland genomförde tidigare ramprojekt för företagsutveckling inom strukturfondsprogrammet 'Regional konkurrenskraft och sysselsättning i Norra Mellansverige 2007-2013'. Oxford Research genomförde på uppdrag en utvärdering av stöd som hade beviljats i de tre länen under åren 2008 och 2009 som riktades till 428 företag.

Utvärderingen visade att det främst är företag inom industri och tillverkning som får stöd. Stödet har i begränsad omfattning används till att göra förändringar inom jämställdhet eller etnisk mångfald, och det är fler män än kvinnor som vid ansökningstillfället beräknas få anställning med hjälp av stödet.

Målen om ökning i antalet anställda uppnåddes enligt rapporten, och mål om investeringsvolym är också uppnådda. Många företag uppger att stödet är skälet till att de idag är verksamma, men det är omöjligt att visa exakt hur många företag eller arbetstillfällen som har skapats med hjälp av stödet. Utvärderingen visar dock att stödföretagen har ökat antalet anställda mer än vad som har skett i kontrollgruppen. Även om det är svårt att uttala sig om effekten på stödföretagen är den sammanlagda bedömningen att stödet har bidragit till att skapa fler livskraftiga företag.

Omvärd och samverkan

I princip hela Sveriges välståndsökning sedan 1960-talet har uppnåtts genom ökad produktivitet, det vill säga genom att vi arbetar mer effektivt. Produktiviteten per arbetad timme har fyrdubblats på 50 år, mycket på grund av den starka tekniska utvecklingen vad gäller produktion av teleprodukter.

Utvecklingen har även berott på strukturella faktorer, som globaliseringen, användandet av informationsteknik, avregleringar av produktmarknader och innovationer. Förbättrad produktivitet har varit en bidragande faktor till Sveriges starka ställning som tillverkare av högteknologiska varor. Dessa står för nära hälften av vår export. (Källa Boverket)

Värmlands BRP utvecklas i hög grad av råvarupriser och handel med omvärlden, en omvärld där nya stora marknader, såsom Kina, Indien och de tidigare centralplanerade länderna i Östeuropa, i rask takt håller på att integreras. Handelshindren mellan länder och tullar har minskat och den teknologiska utvecklingen underlättar mer och mer för företag att bygga upp globala handels- och produktionsnätverk. Det har resulterat i att världshandeln har ökat kraftigt. Den internationella konkurrensen på produkt- och arbetsmarknaderna kommer inte att dämpas framöver, utan fortsätta öka under överskådlig tid. Sverige fortsätter att ligga i framkant inom högteknologiska branscher, där vi kan dra fördel av vår starka FoU och vårt stora humankapital för att vara konkurrenskraftiga. Globalisering, outsourcingtrender och hårdnande konkurrens från länder med lägre kostnader

är en utmaning för länets industri. Företagsägarna ser ständigt över var framtida investeringar ska ske. Skall man vara nära råvaran och ha relativt sett höga produktionskostnader eller skall man investera närmare marknaden till en ofta lägre produktionskostnad?

Omstruktureringen inom näringslivet ger stora återverkningar regionalt. De traditionella verksamheterna minskar sina anställda och behovet av alternativa arbetsplatser och nya företag är stort. Samtidigt finns det ett brister i entreprenörskapet. Företagssamheten varierar i länet och självfallet varierar förutsättningarna.

Svårigheterna med att driva företag i stödområdet handlar i hög grad om tillgången till externt kapital. Bankernas omstrukturering och centralisering innebär ofta att beslutsfattarna sitter långt från låntagaren. Offentligt riskvilligt kapital finns i form av Länsstyrelsen och Almi Företagspartner. En del statliga riskkapitalfonder har tillkommit på senare år men de är mycket sparsmakade med vilka företag de engagerar sig i. Samverkan mellan Länsstyrelsen, Tillväxtverket, ALMI och regionala banker är ofta viktiga för att få till en fungerande finansiering för företag i utvecklingskedan.

Satsningar på miljö och klimat förekommer även i andra program. Landsbygdsprogrammet har insatser för klimatrelaterade åtgärder för jordbruksföretag och för bioenergisatser för övriga företag.

Länsstyrelsen kommer tillsammans med Naturvårdsverket att få i uppdrag att genomföra Lokala klimatprogram under en tre-årsperiod. Insatserna riktar sig till företag och organisationer och omfattar 600 mkr per år i hela landet.

Koppling till det lokala näringslivet

Projektet bygger på företagets behov eftersom det är deras ansökningar och initiativ som ligger till grund för delprojekten. Stödområdet är utvalt med hänsyn till den regionalekonomiska situationen och därmed behovet av att stötta näringslivet i regionen.

Inom länet kommer samverkan att ske med andra aktörer såsom näringslivsfunktioner i kommunerna, och andra näringslivsrådgivare inom det regionala utvecklingsarbetet med syfte att ramprojektet skall bli ett kraftfullt medel som komplement till andra insatser riktade mot näringslivet.

Länsstyrelsen har ingen erfarenhet av att arbeta med projekt med energi-, klimat- och miljöinriktning inom företagsstödet. Därför ses detta som ett försöksprojekt och för att dra erfarenheter av sådana insatser. Vi har heller inte gjort någon förstudie om efterfrågan av insatser riktade till företag. Vi har därför liten kunskap om till vilken typ av verksamheter som insatserna kan ha störst behov, efterfrågan eller var vi når störst effekt. Eftersom strukturfondsprojekt är begränsade tidsmässigt så finns det heller inte tid att göra några undersökningar av detta. Det får i så fall ske parallellt.

Mål och resultat

Mål

Syftet med de regionala företagsstöden är att främja en hållbar tillväxt och ökad konkurrenskraft i små och medelstora företag och därmed en hållbar regional tillväxt. Med denna insats är syftet mer specifikt att målet uppnås genom en miljödriven utveckling, dvs att vi breddar det värmländska näringslivet mot mer energi-, klimat- och miljövänliga tjänster och bidrar till att näringslivet blir mer klimatsmart.

Den nationella målsättningen är att regionala företagsstöd ska utvecklas för att ge bättre möjligheter för det regionala tillväxtarbetet. Det handlar om att ge regionerna rätt verktyg att jobba med för att utjämna de regionala skillnaderna i syfte att utveckla näringslivet. I Värmlandsstrategin finns många mål (33 st) varav 10 under rubriken "Fler och starkare företag".

Länsstyrelsen kan inte fokusera på alla dessa 10 mål men har fokus på att öka antalet företag, öka sysselsättningen, öka förädlingsgraden, stärka konkurrenskraften och öka internationaliseringen. Målen om ökad jämställdhet, minska klimatutsläppen och förbättra den sociala miljön är delmål.

Verksamheten sker inom ramen för såväl EU-strategin, nationell strategi som Värmlandsstrategin. Gemensamma nämnare är mål som; att öka antalet företag, att förstärka företagets konkurrenskraft och att få fler innovativa företag.

Projektmål

Projektets mål är att insatsen medverkar till att små och medelstora företag investerar i energieffektiva åtgärder, investerar i anläggningar, maskiner, utrustning, produktutveckling etc för att utveckla klimatsmarta produkter och tjänster.

Delmål

Projektet indelas i följande delmål:

1. Utformning av information om projektet och dess stödmöjligheter tas fram.
2. Ansökningar från företag handlagts i tid och beviljats.
3. Företag har genomfört investeringar och Länsstyrelsen har betalat ut stöd.
4. Uppföljning av genomförda insatser har följts upp.
5. Utvärdering har genomförts av extern utvärderare.

Syftet med de regionala företagsstöden är att främja hållbar tillväxt i stödföretagen och därmed en hållbar tillväxt i regionen. Stöden fyller en viktig funktion i områden där marknaden inte fungerar tillfredställande eller som viss kompensation för kostnadsnackdelar i områden med mer permanenta nackdelar som exempelvis långa avstånd.

Det övergripande målet är att fler företag investerar klimatsmart och att dessa investeringar ger större konkurrenskraft på kort och lång sikt. Vi bedömer att uppmärksamhet och medvetenhet kring jämställdhet och integration är faktorer som förstärker företagets konkurrenskraft och inte minst den inre arbetsmiljön.

Syftet med våra stöd är att underlätta för företag i det värmländska stödområdet och som har en nationell/internationell marknad att genomföra investeringar. Investeringarna kan vara anläggningar, ny- eller tillbyggnad av fastighet, maskiner, utrustning eller extern kompetens.

Företag som beviljas stöd ska ha en potential att växa ekonomiskt och sysselsättningsmässigt samt att denna ökning är varaktig.

Utöver övergripande mål har Länsstyrelsen Värmland som målsättning att ha en god service mot företagen genom att hålla korta handläggningstider (max 2 månader), trevligt bemötande och god tillgänglighet. Man ska även ha goda kontakter internt inom enheten där man bland annat har kompetens inom Landsbygdsprogrammet, jämställdhet, integration och andra sociala frågor samt med andra enheter på Länsstyrelsen i synnerhet Miljöenheten, Miljöanalys (klimatfrågorna) och Samhällsbyggnadsenheten.

Målgrupper

Företag eller privata organisationer som bedriver affärsmässig verksamhet på en konkurrensumsatt marknad. Verksamheten ska bedrivas inom det nationella stödområdet A eller B, eller inom det av Länsstyrelsen utpekade stödområdet (glesbygd).

Möjligheten att lämna stöd styrs av EU:s statsstödsregler. Reglerna styr även omfattning och utseende på det nationella stödområdet: stödområde A och B. I Värmland ingår Torsby kommun i stödområde A, Arvika, Eda, Filipstads, Hagfors, Munkfors, Storfors, Sunne, Säffle och Årjängs kommun ingår i stödområde B. För dessa områden har Länsstyrelsen Värmland möjlighet att bevilja Regionalt investeringsstöd som är ett av EU:s godkända regionalstöd (gruppundantaget). Förutom stödområde A och B så har Länsstyrelsen Värmland möjlighet att lämna stöd i form av försumbara stöd (investeringsstöd och stöd till företagsutveckling) till stödområdet och till glesbygdsområdet i Grums, Kil, Karlstad och Forshaga kommun som gränsar till stödområde B samt till hela Kristinehamns kommun.

Företagsstöd kan beviljas till små- och medelstora företag. Företag ska vara fristående. Om företaget ingår i en koncern ska hela koncernen uppfylla kriterierna. För företag som är delägda till mer än 25 % men mindre än 50 % gäller särskilda regler. Små- och medelstora företag följer EU:s definition, dvs högst 250 anställda och en omsättning på maximalt 50 milj € eller en balansomslutning på högst 43 milj €. Stora företag kan få stöd om insatsen avser en nyinvestering i en ny ekonomisk verksamhet enligt särskild definition.

Ett grundläggande krav är att verksamheten inte får störa konkurrenssituationen på den marknad företaget verkar. Vissa lokala tjänster blir därigenom direkt uteslutna. Länsstyrelsen är också restriktiv med stöd till verksamheter som verkar på en mobil marknad såsom transporter, åkerier, entreprenadföretag, hantverkare och liknande.

Förväntat resultat vid projektavslut

Operativt är mål med ramprojektet satt att 25 företag, varav fem nya företag, ska genomföra investeringar uppgående till 40 miljoner kronor. Förväntan är att detta ska generera en sysselsättningsökning på 75 anställda och 50 årsarbetskrafter. Förväntan är att minst 40 % av de sysselsatta ska vara kvinnor.

Eftersom det normalt tar en viss tid innan investeringar i företag slår igenom i ökad försäljning och anställning av ny personal så kan man inte förvänta sig att målen har uppnåtts vid projekttidens slut.

Målsättningen är att energianvändningen ska minska med 25 % i delprojekten. Men det kan bli svårt att mäta detta. Om det är en befintlig verksamhet som minskar sin energianvändning utan att för den skull genomföra förändringar i produktionen så går det förstås att mäta förändringen. Förväntan för dessa delprojekt är att man ska se en minskning av energianvändningen med minst 25 %. I andra delprojekt som man är mer angelägen om att stötta, handlar det om att införa t.ex. ny energisnål teknik i en produktion som görs mer energikrävande på annat håll. Att då mäta energibesparingen är inte lika självklart. Detsamma gäller om det handlar om stöd till ny innovativ verksamhet som sker med energismart, klimatsnål och miljövänlig teknik. Andra miljöeffekter får beskrivas kvalitativt i enskilda projekt och kan troligen inte mätas i siffror.

Målvärde för aktivitetsindikatorer

Antal företag som får bidrag:	25 företag
Antal företag som får annat stöd än ekonomiskt stöd:	0 företag
Antal företag som får stöd:	25 företag
Antal nya företag som får stöd:	5
Sysselsättningsökning i företag som får stöd:	50 heltidstjänster
Privat investering som matchar offentligt stöd till företag (bidrag):	30 000 000

Organisation och genomförande

Projektorganisation

Projektet genomförs inom ramen för Länsstyrelsens ordinarie företagsstödsverksamhet. Länsstyrelsen svarar ensam för projektets genomförande. Det finns ingen styrgrupp, referensgrupp eller förankring av arbetet hos andra parter. Handläggaren tar kontakt med de personer som är relevant i sammanhanget och som behövs för ärendets handläggning. Ofta genomförs möten med de finansiärer som förväntas delta i den enskilda insatsen. Kontakter utanför den kretsen sker dock sparsamt med hänsyn till sekreteshantering i det enskilda ärendet.

Projektet förväntas genomföras med de resurser som finns på plats idag. Några rekryteringar som följd av projektet är inte planerade. Idag finns två handläggare och en beslutande chef inom funktionen. Berörda personer är utbildade inom ekonomi och har kunskap och erfarenhet om det regionalekonomiska området.

Administrationen sköts inom enheten 'Regional utveckling'. Enheten samverkar med den ekonomiska funktionen för att få en adekvat ekonomisk redovisning.

Arbetet styrs av de förordningar som är utfärdade av Sverige och EU. Dessa är:

- SFS 2015:210 Förordning om statligt stöd för att regionalt främja små och medelstora företag
- SFS 2015:211 Förordning om statligt stöd till regionala investeringar
- (EU) nr 1407/2013 om stöd av mindre betydelse
- (EU) nr 651/2014 art 13, 14 om regionalstöd

För styrningen finns även interna riktlinjer och ett årligt inriktningsbeslut. Tillväxtverkets enhet för företagsstöd svarar för samordning och samverkan mellan länsstyrelser och berörda regionala organ gällande policy, riktlinjer och viss samordnad hantering för företagsstöden i landet.

Länsstyrelsen avser att tillämpa

- Särskilt investeringsstöd till små och medelstora företag.
- Regionalt investeringsstöd
- Konsultcheck
- Samverkansprojekt
- Mikrobidrag

En beskrivning av stödformerna biläggs ansökan. Samma information kommer även att finnas på Länsstyrelsens webb om företagsstöd.

Tillväxtverket utarbetar policy och riktlinjer för arbetet, men Länsstyrelsen är självständig i sin tillämpning av förordningarna.

Arbetsätt

Projektet genomförs inom ramen för Länsstyrelsens ordinarie handläggning av företagsstöd. Dvs företagen ansöker om stöd med de ansökningsblanketter som Länsstyrelsen och Tillväxtverket har på sina respektive hemsidor. Länsstyrelsen handlägger ansökningarna på sedvanligt sätt. Ofta besöker Länsstyrelsen företaget på plats för att bilda sig en uppfattning om projektet. Kontakter tas också med andra finansörer och eventuella andra intressenter. Många gånger sker också kontakter innan ansökan kommer till Länsstyrelsen. Möten kan ofta ske på initiativ av näringslivsrådgivare, banker eller företaget självt för att tidigt i processen informera om planerade åtgärder och förutsättningarna för olika parter att kunna delta i åtgärden.

Efter granskning av ansökan är det vanligt att begära kompletteringar. Om man tidigt kan se att det inte finns förutsättningar för att bevilja stöd så tas ofta ett tidigt beslut om att avslå ansökan. Om ansökan går vidare så vidtar en urvalsprocess där bedömningen av ansökan, där åtgärdena ställs mot kostnader och effekter av ett genomförande.

I urvalet av inkomna ansökningar bedömer Länsstyrelsen:

- Affärsmässigheten i företagets verksamhet och hur investeringen påverkar företagets utvecklingsmöjligheter och i synnerhet har möjlighet att uppnå en hållbar tillväxt.

- Sökandens kapacitet att genomföra projektet och framtida verksamhet. I den vågskålen ligger även ägarnas tidigare erfarenheter och kunskaper för att bedriva verksamheten och deras resurser för att i framtiden ha möjlighet att utveckla verksamheten ytterligare.
- Platsens förutsättningar att bedriva aktuell verksamhet.
- Marknaden för företagets produkter och tjänster, är de växande eller krympande?
- Var finns kunderna; lokalt eller regionalt. Vilka krav ställer det på hur produkter och tjänster förmedlas och vilka krav ställs på marknadsinsatser?
- Hur ser konkurrenssituationen ut med avseende på vilka effekter ett stöd skulle få för andra företag lokalt/regionalt?
- Hur ser företagets verksamhet ut med avseende på arbetsmiljö, sociala förhållanden, miljöaspekter på verksamheten etc?
- Vilka anställningsförhållanden råder på arbetsplatsen?
- Vilka sysselsättningseffekter kan förväntas av åtgärden?
- Vilken betydelse har investeringen för företaget och för det övriga näringslivet?
- Är investeringen innovativ eller annars av stor betydelse för samhället i stort?
- Har företaget de nödvändiga tillstånd som behövs för verksamheten?
- Hur ser andra finansiärer på aktuell investering? Går det att få full finansiering?
- Finns nödvändiga krediter för att klara likviditeten under projektiden?
- Och slutligen bedömningen av om Länsstyrelsens stöd behövs för att genomföra insatsen inom tidsramen?

Länsstyrelsen har en gång per månad en beslutsomgång då man går igenom inläggande ansökningar och prioriterar dessa.

Budget

EU medel	5 000 000,00 kr
Total Medfinansiering	5 000 000,00 kr
Offentlig Medfinansiering	5 000 000,00 kr
Privat Medfinansiering	
Total budget	10 000 000,00 kr

Kontaktinformation

ÄrendeID	20200568
Stödmottagare namn	Länsstyrelsen i Värmlands län
Besöksadress	Våxnäsgatan 5-7 653 40 Karlstad
Organisationsnummer	2021002395

Kontaktperson stödmottagare	Björn Eiderbrant
Kontaktperson Telefonnummer	010-224 73 25
Kontaktperson E-post	bjorn.eiderbrant@lansstyrelsen.se
Projektledare stödmottagare	Björn Eiderbrant
Projektledare Telefonnummer	010-2247325
Projektledare E-post	Bjorn.Eiderbrant@lansstyrelsen.se